

Nuoret rauha & turvallisuus

**Suomalaisten ja Suomessa asuvien nuorten näkemyksiä
ja kokemuksia rauhasta ja turvallisuudesta**

Sisällys

Yhteistyössä	2
Johdanto	3
1. Viitekehys	4
2. Kuulemisprosessi	5
3. Nuorten näkemyksiä nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman teemoista	7
3.1. Rauhaa ei voi olla ilman turvallisuutta eikä turvallisuutta ilman rauhaa	7
3.2. Mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua	9
3.3. Osallistuminen	10
3.3.1. Olemassa olevia rakenteita vahvistettava ja tuettava	10
3.3.2. Nuoria mukaan nuorten ehdoilla	11
3.3.3. Edustavuus	11
3.3.4. Matalan kynnyksen vaikuttamisen mahdollisuudet	12
3.3.5. Onko kaikilla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua?	12
3.4. Ennaltaehkäisy	13
3.4.1. Vahvistetaan eri ryhmien välistä keskustelua ja vuorovaikutusta	13
3.4.2. Nuorille mahdollisuus osallistua rauhantyöhön	13
3.4.3. Syrjäytyminen osana rauhan ja turvallisuuden kysymyksiä	14
3.4.4. Maahanmuuttajataustaisten ja konfliktin kokeneiden nuorten voimavarat käyttöön	15
3.5. Kumppanuudet	15
3.5.1. Sukupolvien ylittävä yhteistyö	15
3.5.2. Esteettömyys	16
3.5.3. Suomi rauhan ja turvallisuuden puolestapuhujana kansainvälisesti	16
4. Yleiset suositukset nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman eteenpäin viemiseksi	17
Liitteet	19

Yhteistyössä

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry kartoitti suomalaisten ja Suomessa asuvien nuorten näkemyksiä nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman teemoista yhteistyössä eri nuorisoalan toimijoiden kanssa. Allianssi ry kiittää kaikkia mukana olleita tahoja, erityisesti heitä jotka olivat mukana konsultaatioiden toteuttamisessa eri puolilla Suomea:

- Suomen 2250 –verkosto¹
- Changemaker
- Suomen YK-liitto
- Suomen YK-nuoret
- Jyväskylän YK-yhdistys
- Helsingin YK-nuoret
- Pakolaisnuorten tuki ry – Kølvi toiminta
- Rauhankasvatusinstituutti
- Sadankomitea
- Anti-racism forum
- Demo finland
- Keskustanuoret
- Sosialidemokraattiset Nuoret ry
- Monikulttuurikeskus Gloria - Jyväskylä
- Ivalon lukio
- Nuorten Tampere
- Aseman lapset – Walkers toiminta Oulu
- Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto
- R3 - maahanmuuttajien tuki ry
- Helsingin Nuorisoneuvosto

¹ Lisätietoja: Kansallinen nuoret, rauha ja turvallisuus sivusto <https://www.2250finland.fi/2250-verkosto/>

Johdanto

Huhtikuussa 2018 ulkoministeri Timo Soini ilmoitti, että Suomi aloittaa ensimmäisenä maana maailmassa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 2250 Nuoret, Rauha ja Turvallisuus (2015) perustuvan kansallisen toimintaohjelman suunnittelun. Päätöslauselman 2250 hyväksymisestä on kulunut yli kolme vuotta, mutta yksikään valtio ei vielä ole julkaissut kansallista toimintaohjelmaa päätöslauselman toimeenpanemiseksi. Suomi on toimeenpanoprosessissa jo pitkällä ja aktiivisesti tukenut päätöslauselman tematiikkaa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti, esimerkiksi järjestämällä ensimmäisen kansainvälisen symposiumin nuorten osallistumisesta rauhan prosesseihin maaliskuussa 2019.

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry on johtanut päätöslauselman kansallisen toimintaohjelman taustoittavan konsultaatioprosessin valmistelua Ulkoministeriön toimeksiantona. Allianssi järjesti yhdessä Suomen 2250 –verkoston kanssa kuulemisprosessin kerätäkseen nuorten näkemyksiä ja kokemuksia rauhasta ja turvallisuudesta. Allianssi ja verkosto laativat rauhankyselyn nuorille sekä järjestivät yhteensä 12 konsultaatiota ympäri Suomea. Tässä raportissa tuodaan yhteen rauhankyselyssä ja konsultaatioissa esiin tulleita nuorten ajatuksia ja näkemyksiä 2250 teemaan liittyen. Raportissa annetaan myös suosituksia siitä, miten nuorten osallistumista rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseen voidaan parantaa.

Kansallisen konsultaation puitteissa esiin nousi nuorten näkemyksiä ja kokemuksia laaja-alaisesti, erityisesti kolmesta päätöslauselman osa-alueesta: osallistuminen, ennaltaehkäisy ja kumppanuudet. Kahta jäljelle jäävää osa-aluetta - suojelu sekä aseistariisunta ja sopeuttaminen - ei tässä raportissa kateta, koska teemat eivät nousseet esille kuulemisprosessissa. Tästä johtuen on tärkeää että toimintaohjelman valmistelun seuraavassa vaiheessa kuullaan rauhan ja turvallisuuden teemojen parissa kansallisesti ja kansainvälisesti toimivia järjestöjä ja muita toimijoita, jotta varmistetaan kansallisen toimintaohjelman kattavuus ja relevanssi koko päätöslauselman hengessä.

1. Viitekehys

Nuoret ovat tällä hetkellä maailman suurin yksittäinen väestöryhmä ja Suomessakin nuoria on noin 20 % koko väestöstä. Jotta kestävä rauha ja kehitys voidaan saavuttaa, on nuoret otettava mukaan päätöksentekoon sen kaikilla tasoilla, mukaan lukien rauhanrakentaminen ja sen ylläpitäminen. Nuoret monipuolistavat rauhanrakentamisessa kuultuja ääniä ja ovat myös keskeisessä osassa yhteiskunnan yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa. Nuorten rooli on keskeinen kestävän rauhan ja turvallisen tulevaisuuden rakentamisessa kaikille. Tasa-arvoinen ja osallistava yhteiskunta on eduksi niin miehille kuin naisillekin. Nuoria ei tule nähdä vain uhreina tai turvallisuusriskinä vaan positiivisena voimavarana rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi.² Nuorten merkityksellinen osallistuminen ja kokemukset tuovat yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon uusia näkökulmia.

Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvosto hyväksyi vuonna 2015 historiallisen päätöslauselman 2250 Nuoret, Rauha ja Turvallisuus³. Päätöslauselmassa valtiot myönsivät ensimmäistä kertaa, ettei pysyvää rauhaa voi olla ilman nuorten osallisuutta ja tukea. Rauha edellyttää osallisuutta yhteiskunnassa kaikilla tasoilla ja tulevaisuuden mahdollisuuksia, kuten töitä ja koulutusta. Tätä päätöslauselmaa tukemaan vuonna 2018 hyväksyttiin toinen temaattinen päätöslauselma 2419⁴, joka edelleen kehottaa kaikkia toimijoita vahvistamaan nuorten merkityksellistä ja tasavertaista osallisuutta rauhanrakentamisessa ja -ylläpitämisessä. Erityisesti nuoriin liittyvät päätöslauselmat tukevat myös vuonna 2000 hyväksyttyä 1325 naiset, rauha ja turvallisuus⁵ ja sitä seurannutta seitsemää⁶ temaattista päätöslauselmaa.

Päätöslauselma 2250 ja sitä seurannut päätöslauselma 2419 nostavat esille nuorten positiivisen roolin rauhanrakentamisen jokaisella tasolla. Nuoret on usein nähty uhreina tai väkivallan tekijöinä sen sijaan, että heidän positiivista roolia rauhanrakentajina tai yhteiskunnan voimavarana olisi tunnustettu. Molemmat päätöslauselmat ovat laillisesti sitovia, sillä otsikko “kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpito” viittaa YK:n peruskirjan lukuun 7 (artikkeliin 39). Turvallisuusneuvoston päätöslauselmat luvun 7 alaisuudessa ovat kaikkia jäsenmaita sitovia.

Suomella on osaamista ja uskottavuutta päätöslauselman edistämiseksi, nuoret, rauha ja turvallisuus -teema kun on lähtöisin Suomesta, suomalaisilta nuorisoaaktiiveilta. Suomi on malliesimerkki nuorten vahvoista osallistumismahdollisuuksista; oppilaskuntatoiminta on ollut kirjattuna lukiolakiin vuodesta 1983, nuorisovaltuustot kuntalakiin vuodesta 2015 ja Suomen YK-nuorisodelegaattiohjelma on toiminut vuodesta 1997 lähtien.

Päätöslauselma tukee myös Suomen ulkopolitiikan vaikuttavuutta. Yksi Suomen kehityspolitiikan päätaivoitteista on lisätä kehitysmaiden vakautta, tukea nuorten työ- ja opiskelumahdollisuuksia sekä ehkäistä radikalisoitumista. Nuoret tulee nähdä myös Suomen ulkopolitiikassa positiivisina

² Graeme Simpson et al. (2018). Progress Study: The Missing Peace. UNFPA & PBSO.

www.youth4peace.info/ProgressStudy. Osana nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselmaa turvallisuusneuvosto kehotti YK:n pääsihteerii teettämään kattavan raportin liittyen nuorten rooliin rauhanrakentamisessa ja konfliktien ehkäisyssä. Raportin tuloksien tulisi tukea nuorten osallisuutta rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseen kansallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti.

³ Lisätietoja päätöslauselmasta löytyy esimerkiksi Suomen 2250 –verkoston ylläpitäjiltä nuoret, rauha ja turvallisuus verkkosivuilta: <https://www.2250finland.fi/paatoslauselma/>

⁴ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2419: <http://unscr.com/en/resolutions/2419>

⁵ YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1325: <http://unscr.com/en/resolutions/1325>

⁶ Päätöslauselmat [1820 \(2008\)](#), [1888 \(2008\)](#), [1889 \(2009\)](#), [1960 \(2010\)](#), [2106 \(2013\)](#), [2122 \(2013\)](#), [2242 \(2015\)](#).

toimijoina, sen sijaan, että he olisivat vain politiikan kohde. Panostamalla nuoriin vaikuttamme myös maailman pakolaistilanteeseen ja ehkäisemme radikalisoitumista.

Päätöslauselman tematiikka liittyy olennaisella tavalla myös Suomen sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen. Suomen sisäisen turvallisuuden strategiassa nostetaan esille päätöslauselmasta tuttuja teemoja kuten syrjäytymisen ehkäisy, työ- ja koulutusmahdollisuuksien parantaminen, osallistavan ja monipuolisen yhteiskunnan tukeminen sekä radikalisoitumisen ja ääriliikkeiden ehkäisy. Nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselma luo kansainväliset raamit nuorten merkitykselliselle osallistumiselle myös näihin turvallisuusriskeihin vastaamiselle kansallisella tasolla.

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Agenda 2030) antavat otollisen perustan nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman toimeenpanon vahvistamiseksi. Erityisesti tavoite 16 joka käsittelee rauhaa ja oikeudenmukaisuutta sekä tavoite 10 liittyen eriarvoisuuden vähentämiseen ovat nuoret, rauha ja turvallisuus -tematiikan keskiössä. Tämän lisäksi on tärkeää huomioida että vaikka Agenda 2030 ei sisällä erillistä tavoitetta liittyen nuoriin, tulisi nuorten näkemykset ja tarpeet ottaa huomioon kaikkien tavoitteiden kohdalla. Vuonna 2018 julkaistussa 'The Missing Peace'⁷ raportissa nuoret maailmanlaajuisesti nostivat esiin seuraavat tavoitteet, joissa nuoret tulisi erityisesti huomioida läpileikkaavasti:

2. Kuulemisprosessi

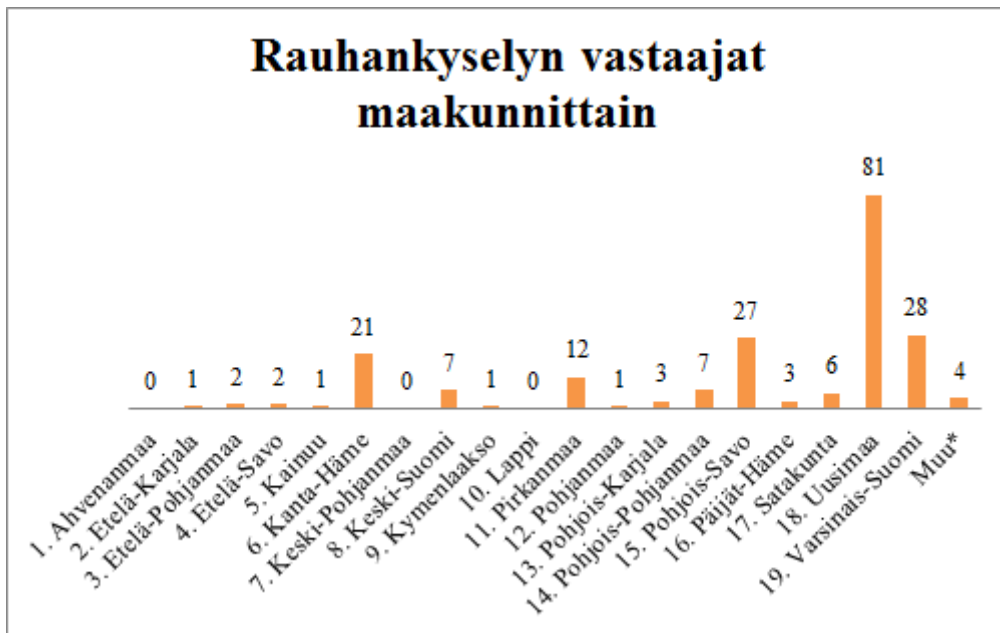
Rauha ei ole staattinen tila, vaan sitä on ylläpidettävä ja jatkuvasti vahvistettava. Nuoret on otettava mukaan rauhaan ja turvallisuuteen liittyvään päätöksentekoon ja toimintaan, jotta kansalliset ja alueelliset ratkaisut ja teot vastaavat myös nuorten tarpeita.

Suomi on ensimmäisenä maana maailmassa laatimassa kansallista toimintaohjelmaa päätöslauselman toteuttamiseksi. Tätä varten halusimme kuulla mitä rauha merkitsee nuorille eri puolilla Suomea, ja mitä Suomen pitäisi tehdä rauhan edistämiseksi erityisesti kotimaassa, mutta myös maailmalla. Nuoren määritelmä vaihtelee merkittävästi eri maiden ja erilaisten kansainvälisten yhteisöjen välillä, esimerkiksi Suomessa nuoria ovat nuorisolain mukaan kaikki alle 29 -vuotiaat, kun taas nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselmassa nuoriksi käsitetään vain 18-29 -vuotiaat. Tässä kuulemisprosessissa kuultiin 15-29 -vuotiaita suomalaisia ja Suomessa asuvia

⁷ Graeme Simpson et al. (2018). Progress Study: The Missing Peace. UNFPA & PBSO.
www.youth4peace.info/ProgressStudy

nuoria. Tätä ikä määritelmää käytetään myös Suomessa vuosittain julkaistavassa Nuorisobarometrissa.

Kuulemisprosessia vietiin eteenpäin niin avoimen kyselyn kuin kohdennettujen konsultaatioiden avulla. Marraskuussa 2018 Suomen 2250 -verkosto laati rauhankyselyn (Liite 1), jota jaettiin verkoston edustajien sidosryhmien kautta kahdessa eri erässä (Liite 2). Ensimmäisen kerran kysely oli auki kaksi viikkoa marras-/joulukuussa 2018 ja toisella kerralla tammi-/helmikuussa 2019 neljä viikkoa. Ensimmäisellä kierroksella kysely oli ainoastaan suomen kielellä, kun taas toisella kierroksella kysely käännettiin myös ruotsin kielelle. Kaiken kaikkiaan kysely lähetettiin yli 60 eri nuorisoalan järjestölle ja verkostolle. Jakelussa kiinnitettiin erityisesti huomiota järjestöihin jotka työskentelevät erilaisiin vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten kanssa. Kyselyä jaettiin myös Suomen YK-liiton kautta YK-kouluverkostolle⁸. Kyselyyn vastasi 207 nuorta (28% alle 18-vuotiaita) joista 67.5% nuoria naisia, 28.2% nuoria miehiä ja 4.3% muun sukupuolisia nuoria tai nuoria, jotka eivät halunneet sukupuoltaan kertoa.

* Muu: ulkomaat tai ei tietoa

Nuorille kohdistettuja konsultaatioita järjestettiin yhteensä 12 (Liite 3), joihin osallistui 116 nuorta. Konsultaatioita järjestettiin yhteistyössä 16 eri nuorisoalan toimijan kanssa sekä yhdessä lukiossa. Yhteistyökumppaneiden kautta saavutettiin eritaustaisia nuoria, ja jotta kynnyksellä osallistua konsultaatioihin olisi matalampi, yhtä konsultaatiota lukuun ottamatta, kuuleminen järjestettiin nuorille jo tutussa ympäristössä heille sopivana ajankohtana. Esimerkiksi Oulussa projekti koordinaattori oli mukana kiertämässä etsivää nuorisotyötä tekevien ammattilaisten kanssa ja kutsumassa nuoria mukaan keskustelemaan rauhasta ja turvallisuudesta Walkers kahvilaan. Yhteistyössä R3 järjestön kanssa konsultaatiot järjestettiin sellaisina iltoina, jolloin järjestön tilat oli varattu tietyille nuorten ryhmille. Konsultaatioita järjestettäessä pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota eritaustaisten ja ikäisten nuorten osallistumiseen, jotta varmistettaisiin monipuolisesti suomalaisten ja Suomessa asuvien nuorten näkemysten esille saanti heille tärkeiden rauhan ja turvallisuuden kysymysten näkökulmasta. Alustava raportti avattiin julkiselle kommentointi

⁸ Suomen YK-liiton kouluverkostoon kuuluu yli 135 koulua ja oppilaitosta eri puolilta Suomea. Lisätietoja: <https://www.ykliitto.fi/YK70v/YK-koulu>

kierrokselle ennen viimeistelyä, jotta mahdollistettiin mukana olleiden ja teemasta sekä prosessista kiinnostuneiden kommentoida loppu tuotosta.

Palaute konsultaatioista oli hyvin positiivista ja aihe koettiin mielenkiintoiseksi sekä tärkeäksi, joissakin konsultaatioissa myös peräänkuulutettiin samankaltaisia keskustelu mahdollisuuksia myös tulevaisuudessa.

3. Nuorten näkemyksiä nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman teemoista

3.1. Rauhaa ei voi olla ilman turvallisuutta eikä turvallisuutta ilman rauhaa

Nuorille suunnatussa rauhankyselyssä nuorilta kysyttiin mitä heille tarkoittaa rauha Suomessa. Avoimessa vastausmallissa perinteisen rauhankäsitteen mukaisesti sodan/konfliktien puuttuminen mainittiin useimmiten, toiseksi eniten mainittiin turvallisuus ja kolmanneksi tasa-arvo/yhdenvertaisuus. Tasa-arvon nousu kolmen yleisimmän kategorian joukkoon selittää nuorten naisten suhteellisesti korkeampi vastaajaosuus, koska nuorten miesten kohdalla tasa-arvoa ei mainittu vastaajien toimesta kuin muutamia kertoja. Vaikuttaa siltä että tasa-arvo nähdään ensisijaisesti naisten oikeuksiin sidottuna asiana, sen sijaan että tasa-arvon positiivinen vaikutus koko yhteiskunnan hyvinvointiin ja rauhan merkitykseen tunnustetaan.

Turvallisuus kategorian alle sisällytettiin vastauksia kuten “ei tarvitse pelätä kun on ulkona”, “jokainen on turvassa”, “voi liikkua ja toteuttaa itseään vapaasti” jne. Tasa-arvo / yhdenvertaisuuden alle sisällytettiin myös vastauksia, joissa viitattiin jokaisen oikeuteen ja mahdollisuuteen olla ja elää omana itsenään. Konsultaatioissa eri vähemmistöryhmien kanssa rasismi, ääriliikkeiden nousu ja syrjintä nousivat vahvasti esille. Monille nuorille rauha on monen asian summa, kuten eräs vastaaja tiivistää:

”Rauha tarkoittaa itselleni monenlaisia asioita. Rauha on vakautta ettei ole valtio ole sotatilassa tai ajaudu konfliktiin, mutta toisaalta rauha on myös ihmisoikeuksia ja niiden toteutumista. Rauha on kansainvälisiä instituutioita, vaikka viime vuosina niiden kannatus onkin ollut koetuksella. Olennaista rauhalle on kestävä kehitys ja demokratia. Rauha on toisaalta myös yksilön mahdollisuuksia kävellä rauhassa kadulla ja kokea olevansa turvassa. Rauha on myös arjessa olevaa kunnioitusta toisia ihmisiä kohtaan. Rauha on empatiaa ja siihen pyrkimistä.” Mies, 26

Arjen turvallisuutta vahvistavina tekijöinä yli kaksi kolmasosaa vastaajista mainitsi läheiset (ystävät, perhe, kaverit). Jokin merkityksellinen tekeminen, kuten harrastukset, järjestötoiminta tai vastaava nousi myös usein esiin, opiskelun ja työn lisäksi. Vastaukset eivät ole kovin yllättäviä sen valossa, että harrastukset ja yhteisöt vahvistavat kuuluvuuden ja osallistumisen tunnetta ja sitä kautta yleistä hyvinvointia. Arjen turvallisuutta heikentävien tekijöiden kohdalla häirintä ja turvattomuuden tunne julkisilla paikoilla nousi selkeästi yli muiden tekijöiden. Sukupuolten välistä eroa vastauksissa on, yli kolmasosa nuorista naisista nostivat häirinnän esille kun taas nuorten miesten kohdalla ainoastaan alle kymmenesosa. Nuorten naisten esille tuoma häirintä herätti eräässä konsultaatiota keskustelua siitä miten voidaan taata, että häirintään puututaan ennaltaehkäisevästi käyttäytymiseen puuttumisella, sen sijaan että häirintää kokevien ihmisten tai ihmisryhmien tulee miettiä selviytymiskeinoja. Julkisentilan turvattomuuden kohdalla huomattavaa eroa ei löytynyt vastaajien välillä. Noin viidesosa vastaajista ilmoitti etteivät koe mitään turvallisuutta heikentäviä tekijöitä arjessa.

Internetissä esiintyvä vihapuhe ja solvaaminen koettiin eri nuorten mielestä osallistumista heikentävänä. Internetin keskustelukulttuuri toimii jopa pelotteena niin, että nuoret erityisesti naiset ja esimerkiksi nimen tai ulkonäön perusteella vähemmistöryhmiin oletettavasti kuuluvat, eivät halua osallistua internetissä tapahtuvaan julkiseen keskusteluun, koska kokevat että itseensä ja omaan yhteisöön kohdistuva vihapuhe on liikaa. Näin julkisen keskustelun tila kapenee ja pahimmillaan muuttuu valheelliseksi nettidemokratiaksi, jossa vain valkoinen keski-ikäinen mies uskaltaa osallistua, ja tätä pidetään ”kansan äänenä”. Keskustelussa ei voida mennä sananvapauden taakse, vaan pitäisi miettiä miten tehdään tila turvalliseksi kaikille osallistua. Toisaalta digiosallistuminen voi avata uusia ja positiivisia mahdollisuuksia. Keskusteluvälineenä se on vasta alkuvaiheessaan, ja voi kehittyä myös positiiviseen suuntaan tulevaisuudessa. Esimerkiksi omalla nimellä toimiminen voisi nostaa kynnyksen netissä vihanlietsontaan; osallistuminen pitää tehdä omalla nimellä ja tiedoilla, eikä trollitilin suojista.

Noin 10 % kyselyyn vastanneista koki uutiset ja median turvallisuuden tunnetta heikentävänä. Konsultaatioissa nousi esiin myös uutisten ja median vaikutus turvallisuuden tunteeseen. Esimerkkitapauksina keskusteltiin Turun puukotusten uutisoinnista ja Oulun räiskaustapauksista. Tekijöiden taustojen ja syntyperän korostamisen nähdään lisäävän ennakkoluuloja ja näin heikentävän yleistä turvallisuuden tunnetta. Median koettiin välillä korostavan ulkomaalaistaustaisten rikosentekijöiden syntyperää, lisäten näin ennakkoluuloja kaikkia maahanmuuttajia ja turvapaikanhakijoita kohtaan.

Myös sillä miten media raportoi ulkomailla tapahtuvista konflikteista on merkitystä suomalaisten turvallisuuden tunteeseen. Media tunnustetaan tärkeänä tiedonvälittäjä, mutta välillä lisäävän ihmisten ahdistusta.

Jos nuoret tietävät mahdollisuuksista rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi, niin kyllä meitä kiinnostaa ja halutaan olla mukana. *Helsingin Nuorisoneuvosto*

Rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi Suomessa nuoret nostivat esiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen, avoimen ja laadukkaan julkisen keskustelukulttuurin kehittämisen sekä ryhmien välisen yhteisymmärryksen parantamisen. Myös syrjinnän ja eriarvoisuuden ehkäiseminen koettiin tärkeäksi turvallisuuden tunteen vahvistajaksi. Suomessa rauhan edistämiseksi hieman alle viidennes nosti esille myös Suomen harjoittaman diplomatian ja Suomen roolin kansainvälisillä areenoilla kuten YK:ssa ja Euroopan Unionissa (EU).

Rauhan edistämisen tärkeyttä nuorille on selvitetty uusimmassa Nuorisobarometrissa⁹, jossa selviää että 99 prosenttia nuorista pitää rauhaa vähintäänkin melko tärkeänä. Myös tasa-arvo nousi nuorisobarometrissa tärkeäksi teemaksi. Samaisesta kyselystä selviää myös että 87 prosenttia piti erittäin tai melko tärkeänä, että Suomi vaikuttaa EU:ssa rauhan edistämiseen. 96 prosenttia nuorista pitää erittäin tai melko tärkeänä, että Suomi edistää Euroopan Unionissa ihmisoikeuksien turvaamista ja 94 prosenttia pitää ympäristönsuojelun edistämistä joko erittäin tai melko tärkeänä. Rauhankyselystä nousi samansuuntaisia näkemyksiä, koska kansainvälisesti Suomen toivottiin pitävän esillä tasa-arvon, ilmastonmuutokseen ja koulutuksen tärkeyttä. Osa nuorista kuitenkin kokee, että kansainvälistä rauhan edistystä ei tule tehdä oman maan kustannuksella, vaan on pidettävä huolta että oikeudet ja mahdollisuudet toteutuvat ensin kotimaassa.

⁹ Elina Pekkarinen & Sami Myllyniemi (toim). 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan Laidalla: Nuorisobarometri 2018.

3.2. Mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua

Suomessa on jo olemassa monia hyviä käytäntöjä nuorten osallistumiselle kuten vuonna 2015 lakiin kirjatut nuorisovaltuustot, erilaiset nuorisoneuvostot esimerkiksi Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto sekä romaninuorten neuvosto sekä aktiivinen kansalaisyhteiskunta. Silti osa nuorista jää näiden rakenteiden ulkopuolelle tai eivät koe niitä omakseen. Varsinkin poliittinen vaikuttaminen ja politiikan prosessit näyttävät kaukaisina monille nuorille, eikä näin omistajuuden kokemusta yhteisistä asioista kehity.

Perheen ja ystävien roolia nuorten osallistumisessa korostettiin sekä koulujen ja perheiden tukipalveluiden roolia jo lapsuusvaiheessa. Myös perheen ja muiden nuorten kannustus on tärkeä niin osallistumisen ja vaikuttavuuden kiinnostuksen nousuun kuin sen ylläpitämiseen. Jokaiselle nuorelle tulisi taata mahdollisuus kuulua johonkin itselle mielekkääseen yhteisöön esimerkiksi harrastustoiminnan kautta. Perhetaustan lisäksi myös alueellinen jakautuminen on suurta. Valta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, ja poliittinen toiminta siellä on hyvin erilaista kuin muualla. Pienempien kuntien mahdollisuudet ovat rajalliset ja esimerkiksi kunnallisdemokratia voi näyttää pienten kuppikuntien pyörittäältä.

Noin puolet rauhankyselyyn vastanneista nuorista koki voivansa osallistua rauhantyöhön vähintään hyvin. Kysymyksessä ei tosin ollut määritelty mitä tarkoitetaan rauhantyöllä ja näin vastaukset ovat suhteessa nuorten omaan käsitykseen rauhantyöstä. Yli kolmannes vastaajista raportoi ettei tiedä

Tuntuu, että isolle osalle nuoria rakenteet joilla päätöksentekoon pitäisi lähteä ovat liian monimutkaiset ja aivan vieraasta maailmasta. Jo aivan perus kokouskäytännöt tuntuvat vieraannuttavan monia nuoria.
Muu, 29

oman alueensa mahdollisuuksista ja noin kuudennes koki ajan puutteen estävän omaa osallistumista. Myös usko omaan osaamiseen, motivaatio ja kokemukset osallistumisen vaikuttamattomuudesta nousivat esille.

Niiden nuorten kohdalla, jotka eivät ole aktiivisesti mukana järjestäytyneessä vaikuttamistoiminnassa esiin nousi nuorten kiinnostus päätöksentekoon osallistumisesta, mutta koettiin ettei nuoria kuunnella vaikka heitä saatetaan kuulla. Nuorten osallistuminen saatetaan nähdä enemmänkin tekoina jotka luovat käsityksen että nuoria on kuultu, sen sijaan että haluttaisiin oikeasti kuunnella mitä nuorilla on sanottavana. Päätöksenteko itsessään, politiikan kieli ja päätöksentekoon liittyvät prosessit koettiin osittain korkealentoisiksi ja oman äänen vaikuttavuutta

oman välittömän elintilan ulkopuolella epäiltiin.

Nuoret, jotka ovat mukana esimerkiksi nuorten poliittisissa järjestöissä, kokivat oman vaikuttavuuden luonnollisesti paljon positiivisemmin, mutta myös esteitä osallistumiselle tunnistetaan. Puoluepolitiikassa nuorten rooli saattaa esiintyä hyvin suppeana. Nuoria ei välttämättä nähdä täysipainoisina ja tasavertaisina osallistujina vaan otetaan mukaan niin sanotusti tukitehtävien pyörittäjinä tai toisaalta yhdelle innokkaalle nuorelle annetaan liikaa vastuita ja tehtäviä, joka sitten aiheuttaa loppuun palamista. Nuorten naisten ja nuorten miesten mahdollisuuksien ja roolien eroa myös korostettiin. Nuoret joutuvat tekemään enemmän töitä, ja nuoret naiset vielä enemmän. Paikkoja hakiessa nuorella naisella on keskimäärin hankalampaa kuin nuorella miehellä. Nuorilla on usein riski ajautua iän ja sukupuolen mukaan tiettyyn muottiin puolueessa. Puolueen nuori maskotti onkin usein juuri nuori mies. Naisilla on myös vaikeaa tai mahdotonta tasapainotella kaikessa periksi antamisen ja hankalaksi naiseksi leimaantumisen välillä. Tämä ilmiö näkyy myös muualla yhteiskunnassa. Miesten osaamista ja pätevyyttä ei kyseenalaisteta samalla lailla kuin naisten. Naiset usein myös saavat tai ottavat enemmän tehtäviä, jotka eivät johda heitä eteenpäin.

Järjestömaailmassa tätä myös hyödynnetään: on paljon innokkaita aktiiveja, jotka tekevät kaikkea tarpeellista pikkuhommaa, joka ei kuitenkaan johda heitä mihinkään.

Nuorilla voi olla hyvin yksioikoinen näkemys siitä mitä politiikka on, vaikka poliittista toimintaa on hyvin erilaista. Osallistumisen ei tarvitse tapahtua samojen toimien kautta, kunhan nuorilla on mahdollisuus osallistua omien mahdollisuuksien ja mielenkiinnon puitteissa. Esimerkiksi joillekin nuorille ”pop-up” -vaikuttaminen voi olla mielekkäämpää kuin perinteinen politiikka. Toisaalta vaalien ja perinteisen äänestämisen tärkeyttä pitäisi korostaa, koska sillä on pohjimmiltaan kaikkein suurin merkitys. Puolueiden ja nuorisjärjestöjen sisälläkään ei aina välttämättä ymmärretä, kuinka tärkeää on itse asettua ehdolle. Puolueilla on iso haaste tehdä politiikka houkuttelevammaksi nuorille: nuoret lähtevät enemmän mukaan esimerkiksi tahdon-kampanjaan, kuin puolueeseen keittämään kahvia tai tekemään yksin hirveästi töitä. Puolueita pitää uudistaa. Puolueiden sisällä haaste on siinä, nähdäänkö nuoret sukupolvensa edustajina puolueessa ja sen linjanmuodostuksessa, vai nuorisokannatuksen takaajina puolueen valitsemalle linjalle. Nuoret on nostettava esiin puolueissa. Toimenpideohjelmassa on syytä puhua politiikan sukupolvivaikutuksista, mutta myös puolueiden linjausten sukupolvivaikutuksista. Puolueiden on nostettava omassa ohjelmatyössään esiin ajamansa politiikan sukupolvi- ja sukupuolivaikutukset. Nuoret pitää huomioida kaikilla sektoreilla, ei pelkästään koulutukseen ja harrastuksiin liittyvissä kysymyksissä.

Nuoria kiinnostaa päätöksenteko jos he saavat oppia, että se on luonnollinen osa heidän elämää. Jos osallistuminen on kiinni nuoren omasta tahdosta ja kiinnostuksesta, ainoastaan kaikista motivoituneimmat tai ne joiden perhe suosii sitä, lähtevät toimintaan mukaan. Moni ei ole oppinut osallistuvan yhteiskunnan periaatteita, esim. heiltä puuttuu kokemus järjestötyöstä tai yhteistyöstä kouluprojektien ohella. Kaikki pitäisi saada mukaan johonkin toimintaan, ja kaikkien pitäisi pienestä pitäen saada mukaan paikalliseen demokratiaan, esim. koulu- ja nuorisovaltuuston kautta.

Nainen, 29

3.3. Osallistuminen

Nuorten osallistuminen julkiseen päätöksentekoon on keskeisessä roolissa nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselmassa. Päätöslauselmassa nostetaankin valtioiden vastuuta nuorten merkityksellisestä osallistumisesta rauhanrakentamisen prosesseissa ja peräänkuulutetaan nuorten mukanaoloa suunnittelusta, toteutukseen ja seurantaan. Myös nuorten roolia rauhankulttuurin edistämisessä ja aktiivisina toimijoina rauhallisen yhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä korostetaan.

3.3.1. Olemassa olevia rakenteita vahvistettava ja tuettava

Nuorisovaltuustot, oppilaskunta toiminta sekä kunnalliset ja alueelliset nuorisotoimet voisivat olla vielä tehokkaampi tapa tuoda nuorten ääni ja mielipiteet mukaan poliittiseen päätöksentekoon. Nuorisovaltuustojen ja -valtuutettujen vaikuttamiskykyjä, edustuksellisuutta ja pääsyä keskeisiin päätöksenteon prosesseihin on vahvistettava. Kuntien on varmistettava, että nuorisovaltuustoilla ja nuorisotoimella on resursseja kehittää eri-ikäisten, -taustaisten ja -toimintakykyisten nuorten vaikuttamisosaamista jo olemassa oleviin päätöksentekoprosesseihin samalla, kun vanhempia päättäjiä on rohkaistava kohtaamaan nuoria nuorten ehdoilla myös kunnallisten päätöksentekorakenteiden ulkopuolella. Nuorisovaltuustojen monimuotoisuuden ja tätä kautta edustavuuteen on panostettava entistä enemmän. Nuorisovaltuustojen resursseja tiedottaa nuorisovaltuustojen vastuista ja mahdollisuuksista olisi parannettava. Myös keinoja konsultoida ja kuulla omia vertaisryhmiään on tuettava nuorisovaltuustojen aidon edustuksellisuuden varmistamiseksi.

Poliittisten nuorisjärjestöjen keskinäiset suhteet ovat onnistuneet hyvin tukemaan demokratiaa ja yhteiskuntarauhaa. Esimerkiksi erilaiset kuulemistilaisuudet, nuorisjärjestöjen ja Allianssin yhdessä järjestämä *Politiikkaviikko* sekä poliittisten nuorisjärjestöjen taannoiset hallitusneuvottelut osoittavat, että järjestöt kykenevät monimuotoiseen yhteistyöhön. Esimerkiksi Helsingissä poliittisten nuorisjärjestöjen työntekijät pitävät säännöllisesti yhteisiä kokouksia, ja koordinoivat tätä kautta myös kouluvierailuja. Tätä yhteistyötä tulisi tukea niin valtion kuin kuntien taholta. Olisi myös arvokasta pohtia, miten tätä hyvää yhteistyötä ja rakentavaa keskustelukulttuuria voitaisiin kehittää myös puolueiden välille.

Järjestöjen ja muiden nuorisoalan toimijoiden jo tekemää nuoret, rauha ja turvallisuus teemaan liittyvää työtä tulisi tehdä tunnetummaksi. Olisi tärkeää kartoittaa kuinka nuorisjärjestöjen toiminta osaltaan voi edistää YK:n päätöslauselmaa. Kartoitukset mahdollistaisivat myös paremman 2250 agendan seuraamisen kansallisella tasolla. Esimerkiksi Suomen YMCA on paikallisella ja kansallisella tasolla sanoittanut omaa toimintaansa 2250-viitekehyksen näkökulmasta mahdollistaakseen vahvemman ymmärryksen omasta nuoret, rauha ja turvallisuus työstään sekä nuorisotyön strategisen kehittämisen kansainvälisten linjausten hengessä.¹⁰

3.3.2. Nuoria mukaan nuorten ehdoilla

Nuoruuden ja varhaisaikuisuuden aikaan kuuluu eri nivelvaiheita; nuoret valmistuvat toiselta asteelta, siirtyvät opiskelemaan tai työelämään, muuttavat kotoa ja alkavat luomaan omaa,

Nuoret tarvitsevat tiloja
kohtaamiseen ja
keskustelemiseen.

Nainen, 25

lapsuudenkodista erillistä, elämää. Keinoja nuorten tavoittamiseksi ja kuulemiseksi on kehitettävä ja lisättävä päätöksenteon prosesseihin. Nuorten tietoisuutta heidän osallistumismahdollisuuksistaan on lisättävä sekä formaaliin koulutuksen että esimerkiksi nuorten käyttämien medioiden kautta.

Päätöksenteossa on pyrittävä nykyistä laajempaan avoimuuteen ja nuoria tulisi kuulla pitkin päätös- ja valmisteluprosessia, ei vain ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Nuoria tulisi myös informoida päätösten vaikutusten arvioinnista.

Päätöksenteon pitkät prosessit sopivat huonosti yhteen nuorten elämässä nopeastikin tapahtuvien muutosten kanssa. Jotta nuoret

kokisivat osallistumisen merkitykselliseksi ja vaikuttavaksi, on tärkeää, että tieto prosessin eri vaiheissa ja tuloksista on helposti saatavilla. On muistettava, että monet nuoret osallistuvat rauhan ja turvallisuuden edistämiseen työn ja opintojen ohessa. Esimerkiksi virka-aikoihin järjestetyt kuulemiset ja tapahtumat, nopealla aikataululla toimitettavat palautteet sekä paljon aikaa vievät prosessit muodostavat esteitä monen nuoren osallistumiselle.

3.3.3. Edustavuus

Nuorten läsnäolo, näkyvyys ja aktiivinen rooli rauhan ja turvallisuuden eteen tehdyssä työssä kaikilla tasoilla on taattava. On myös muistettava, että nuoret eivät ole yksi homogeeninen ryhmä, vaan nuorten äänen monimuotoisuus on keskeistä. Nuorisovaltuustot ja erilaiset nuorisoneuvostot

¹⁰ Lisätietoja: Suomen YMCA Case Study <https://ymca.fi/2250-2/>.

sekä esimerkiksi osallistuva budjetointi¹¹ mahdollistavat nuorten näkökulman esiin tuomisen erilaisissa prosesseissa, mutta on myös taattava näiden järjestelmien monimuotoisuus ja edustavuus.

Kunnissa, kouluissa sekä järjestö- ja harrastustoiminnassa on myös aktiivisesti kehitettävä tapoja joilla taataan, että nuoret ovat mukana kehittämässä ja päättämässä toiminnan suunnasta ja tavoitteista, tätä voidaan esimerkiksi tehdä takaamalla nuorille täysivaltainen paikka ohjausryhmissä, lautakunnissa tai hallituksissa sekä kehittämällä avoimia ja osallistavia suunnitteluprosesseja. On tärkeää korostaa, että nuoruus on siirtymävaihe, jonka aikana nuorten kokemuksia ja mahdollisuuksia määrittävät monet eri tekijät kuten sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti, sosioekonominen tausta, asuinalue sekä kulttuuritausta. Nuorten osallisuus ja kokemukset tulisi tunnistaa omana monipuolisena ryhmänään. On myös hyvä tiedostaa, että nuorten kuulemiseen tarvitaan erilaisia menetelmiä kuin esimerkiksi lasten kuulemiseen.

Kansainvälisesti verrattuna Suomessa on hyvin nuoria kansanedustajia. Kansainvälisesti vuonna 2015 alle 30-vuotiaita edustajia oli keskimäärin 1.9 %¹² kun vastaavasti Suomessa vuoden 2015 vaaleissa valituista edustajista 7 % oli nuoria. Tilanne on kuitenkin hyvin hauras: sama henkilö ei useimmiten voi istua kuin yhden kauden alle 30-vuotiaana kansanedustajana, joten joka vaaleissa pitäisi saada uusia nuoria eduskuntaan. Hauras tilanne kannustaa pohtimaan erilaisia järjestelmiä, kuten Ruotsin listavaalista. Toisaalta puolueilla on suuri vastuu nuorten ehdokkaiden esiinnostamisessa: nuoria otetaan kyllä listalle, mutta saavatko he tukea ja apua? Puolueesta riippuen nuoria tuetaan esimerkiksi ehdokasmaksua pienentämällä tai jättämällä se kokonaan keräämättä nuorelta. Useimmiten tukeminen jää kuitenkin nuorisjärjestön harteille tai paikallisten toimijoiden hyvän tahdon ja innostuksen varaan.

3.3.4. Matalan kynnyksen vaikuttamisen mahdollisuudet

Kuulemisprosessin aikana oli selvää, että nuoria kiinnostaa rauhaan ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset, mutta tieto mahdollisuuksista ja omat resurssit koettiin heikentävän oman osallistumisen todennäköisyyttä. Tästä syystä mahdollisuuksista tiedottaminen sekä matalan kynnyksen osallistumismahdollisuudet ovat erityisen tärkeitä. Nuorten digiosaaminen ja ”pop-up” -vaikuttaminen luovat mahdollisuuksia. Myös kansalaisaloitteet ovat omiaan herättelemään julkista keskustelua ja luomaan mahdollisuuksia osallistumiseen omien resurssien mukaan. Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava erilaisten nuorten kokemukset internetissä tapahtuvan keskustelun käänköpuolesta, mukaan lukien vihapuhe ja trollaus. Jotta teknologian kehityksen mukanaan tuomat mahdollisuudet ovat todella tasavertaisesti kaikkien ulottuvilla, on julkisen keskustelun tila oltava turvallinen kaikille. Myös nuorten itsensä on mietittävä miten pystytään paremmin rakentamaan yhteistyötä eri nuorten välillä.

Toki paikkakuntani ilmoittaa koulun välityksellä asioita, toivoisin heiltä enemmän panostusta muunlaisiin keinoihin ja enemmän painotteisuutta vapaa-aikaan.
Mies, 16

3.3.5. Onko kaikilla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua?

Konsultaatioissa ja rauhankyselyssä nousi esiin kuinka erilaisten vähemmistöjen kuten vammaisten nuorten sekä etnisten ja seksuaalivähemmistöjen tulee pystyä osallistumaan päätöksentekoon täysipainoisesti. Sen lisäksi että nuorten on vaikea saada ääntään kuuluviin, joihinkin

¹¹ Esimerkki: Helsingin kaupungin RuutiBudjetti –malli <http://ruutibudjetti.munstadi.fi/>

¹² Inter-parliamentary Union. 2016. Youth participation in national parliaments.

<https://www.ipu.org/resources/publications/reports/2016-07/youth-participation-in-national-parliaments>

vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten on vielä tuplasti vaikeampaa osallistua. Tästä syystä nuorten osallistumista vahvistettaessa ei riitä että kuullaan 'nuoria' vaan on tietoisesti mietittävä tapoja joilla luodaan mahdollisuuksia jotka varmistavat että erilaisilla nuorilla on tilaisuus osallistua ja tuoda näkemyksiään esille.

Nuorten osallistuminen päätöksentekoon voi toteutua esimerkiksi erilaisten kiintiöiden kautta, joissa tulisi huomioida iän lisäksi myös erilaiset vähemmistöasemat sekä muu heikompi yhteiskunnallinen asema, esimerkiksi sosioekonominen tausta. Nuorille on tärkeää, että heille annetaan tunnustettu asema, jossa heillä on aitoa vaikutusvaltaa. Nuoret tulee myös ottaa aidosti mukaan kaikkiin vaiheisiin päätös- ja rauhanprosesseissa: suunnitteluun, toteutukseen ja vaikutusten arviointiin. Osallisuuden tulee olla kattavaa, jotta nuoria ei kuulla ainoastaan yhdessä prosessin vaiheessa tai tietyssä asiayhteydessä.

Nuorten osallistaminen päätöksentekoon, ruohonjuuritason toiminta esimerkiksi kouluilla ja nuorisotiloilla. Nuoret pitäisi osallistaa päätöksentekoon laajalla rintamalla, ei vain erityisen aktiivisten nuorten kautta; nuorten ääni on moninaisempi kuin muutaman keskiluokkaisen poliitikonalun. Huomiota tulisi kiinnittää siihen, kuinka esimerkiksi haja-asutusalueiden tai köyhien perheiden nuoret pääsevät osallistumaan päätöksentekoon.
Mies, 25

3.4. Ennaltaehkäisy

Nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselmassa vaaditaan, että hallitusten on tuettava nuorten osallisuutta luomalla puitteita, joissa nuoret saavat tukea toteuttaa toimintaa, joka pyrkii väkivallan ehkäisyyn. Nuorten on saatava olla mukana rauhanrakentamisen prosesseissa ja edistämässä rauhan kulttuuria.

3.4.1. Vahvistetaan eri ryhmien välistä keskustelua ja vuorovaikutusta

Yhteisymmärryksen ja rakentavan keskusteluilmapiirin tärkeys nousi esiin kuulemisprosessissa. Erityisesti vähemmistöryhmistä elävät stereotyyppit, perheissä periytyvät ennakkoluulot ja ”yksi edustaa koko ryhmää” -mentaliteetti heikentää joidenkin vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten turvallisuuden tunnetta. Turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi vuorovaikutus mahdollisuuksien ja erilaisuuden ymmärtäminen nähdään tärkeänä. Omien ”kuplien” ulkopuolella tapahtuva keskustelu ja kohtaaminen parantaisivat eri näkökulmien ymmärtämistä. Siksi keskusteluja niin nuorten kuin sukupolvien ja eritaustaisten ihmisten välillä tulisi mahdollistaa entistä enemmän. Vuorovaikutusmahdollisuudet tulisi olla ohjattuja, eikä vain orgaanista nuorisotaloilla tapahtuvaa kohtaamista. Esimerkiksi erilaisten järjestöjen ja toimijoiden vierailut kouluissa, nuorten liikkuvuutta tukevat ohjelmat sekä harrastuksissa erilaisuuden ja yhteiskunnan monipuolisuuden käsittely olisi keskeistä. Poliittisten nuorisojärjestöjen kuulemisessa nousi esille myös jatkuva laaja-alainen nuorten yhteiskunnalliseen vaikuttajuuteen kannustamisen ja kouluttamisen tärkeys. Pelkät äänestämiskampanjat eivät riitä.

3.4.2. Nuorille mahdollisuus osallistua rauhantyöhön

Gloaalikansalaiskasvatus osaksi koulutusta ja nuorten arkea

Kuulemisprosessissa nuoret kokivat, etteivät tiedä miten voisivat osallistua rauhaa edistävään työhön. Nuoret tarvitsevat lisää tietoa erilaisista väylistä vaikuttaa rauhan edistämiseen. Erilaisten yhdistysten, koulutusten ja muiden mahdollisuuksien tekeminen tunnetuksi nuorille onkin tärkeää. Koulujärjestelmän laaja-alainen tuki ja opettajien täydennyskoulutuksen tärkeys rauhan vahvistamiselle korostuu, jotta nuoret kasvaisivat rauhan teemojen parissa. Esimerkiksi rauhan teemojen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia tulisi käsitellä läpileikkaavasti eri oppiaineissa. Myös historia ja yhteiskuntaopissa sotien syistä ja seurauksista sekä rauhan merkityksestä tulisi käsitellä. Erilainen kulttuurikasvatus ja –koulutus mallit koettiin myös vaikuttavaksi ja näiden käyttöä tulisiikin tukea niin kouluissa kuin järjestöissä. Keskusteluissa romaninuorten ja saamelaisnuorten kanssa, koulutukset ja tapahtumat joissa romani- ja saamelaisnuoret ovat olleet kertomassa omasta

kulttuurista ja perinteistä, koettiin hyväksi tavaksi torjua ennakkoluuloja ja vähentää stereotyyppioita. Näitä on pilotoitu esimerkiksi kouluissa ja turvallisuussektorilla¹³ työskentelevien yritysten henkilöstölle.

Nuorten politiikkakasvatus

Nuorten kiinnostus ja tietämys omista mahdollisuuksista osallistua, poliittisen identiteetin muodostuminen ja yhteiskunnallisen keskustelun ymmärtäminen ovat avainasemassa nuorten laajemmalle kiinnostukselle vaikuttamista ja päätöksentekoa kohtaan. Keskusteluissa poliittisten nuorisojärjestöjen kanssa koulujen suhtautuminen politiikkaa kohtaan nähdään ristiriitaisena. Konsultaatioissa nousi esille poliittisten nuorisojärjestöjen kokemukset siitä kuinka koulut eivät välttämättä ole avoimia järjestöjen järjestämille vierailuille vaikka politiikkakasvatus nähtäisiin tärkeänä. Koetaan, että vaikka kouluissa opetetaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen tärkeydestä, siihen tutustumiseen osana koulupäivää ei kannusteta.

Koulujen suhteissa puolueisiin ja poliittisiin nuorisojärjestöihin on kuitenkin suurta vaihtelua ja joissain kouluissa poliittista aktiivisuutta pidetään positiivisena asiana. Oppilaiden väliset debatit eri puolueiden näkökulmista, poliittiset ehdokaspaneelit esimerkiksi kuntavaalien alla, Allianssin koordinoimat nuorisovaalit, ryhmätyöt eri puolueista ja niiden esitleminen, politiikkaviikot, yhteiskuntaopin tuntien vieminen kunnanvaltuustoja seuraamaan sekä nuorisovaltuustojen vaalit koettiin hyväksi keinoiksi tukea poliittista kiinnostusta kouluissa. Asiaa täytyy kuitenkin pitää yllä muutenkin kuin vaalien yhteydessä tai kerran vuodessa. Pitää myös antaa nuorille tilaisuuksia kysyä, haastaa ja perustella, eikä vain ottaa passiivisesti vastaan tietoa puolueista.

Nuorille on paikka vain harvoissa paikallisissa rauhanneuvottelupöydissämme, vaikka nuorissa olisi voimaa ratkaisuihin. Esim. syrjäytymisen ehkäisyä tulisi ideoida ja toteuttaa myös nuorten toimesta kunnan resursseilla, ei vain kunnan strategisissa lautakunnissa.
Nainen, 18

Koulut ovat myös eriarvoisessa asemassa keskenään tältä osin: joillain on resursseja ja mahdollisuuksia järjestää vaikka mitä, toisilla kouluilla todella vähän. Koulujen ja harrastustoiminnan kautta tulisikin taata nuorille erilaisia mahdollisuuksia tutustua politiikan monipuolisuuteen. Erityisesti nuorilta nuorille -mallinen politiikkakasvatus olisi tärkeää, jotta vahvistetaan käsitystä siitä, ettei politiikka ole vain vanhemmille sukupolville.

Rauhan edistämisen taidot

Nuorten osaamisen vahvistaminen rauhan edistämiseksi tulisi panostaa entistä enemmän. Kouluissa jo toimiva tukioppilas- ja sovittelutoiminta ovat hyviä esimerkkejä, mutta näitä mahdollisuuksia tulee laajentaa myös esimerkiksi harrastusten ja työn pariin. Tätä näkemystä tukee myös uusimman Nuorisobarometrin kysymys konfliktiratkaisutaitojen tärkeydestä: 89 % nuorista kokee, että nuorille tulisi opettaa konfliktiratkaisutaitoja ja 80 % kokee, että rauha on tahdon asia.¹⁴

3.4.3. Syrjäytyminen osana rauhan ja turvallisuuden kysymyksiä

Nuoren syrjäytyminen on ollut vahvasti esillä suomalaisessa yhteiskunnassa viime vuosien aikana. Syrjäytyminen niin yhteiskunnallisena kuin myös turvallisuuskysymyksenä tunnistetaan. Myös suomalaiset nuoret kokevat nuorten syrjäytymisen turvallisuutta heikentävänä ilmiönä, vaikka nuorten luottamus omaa elämää kohtaan onkin vahvaa.¹⁵ Konsultaatioissa nousi esiin, kuinka on tärkeä saada nuoria monipuolisesti mukaan keskustelemaan siitä, miten syrjäytymistä

¹³ Konsultaatio Romaninuorten kanssa 18.3.2019.

¹⁴ Elina Pekkarinen & Sami Myllyniemi (toim). 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan Laidalla: Nuorisobarometri 2018.

¹⁵ Elina Pekkarinen & Sami Myllyniemi (toim). 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan Laidalla: Nuorisobarometri 2018.

nuoruuden kontekstissa ehkäistään, sekä vahvemmin huomioida nuorten moninaisuus syrjäytymistä ehkäisevässä työssä. Yleisesti syrjäytymistä määrittelevien tekijöiden lisäksi on huomioitava omasta yhteisöstä syrjäytyminen; esimerkiksi romaninuorten kanssa tehdyssä konsultaatiossa keskusteltiin nuorista, jotka syrjäytyvät niin yhteiskunnasta kuin myös omasta yhteisöstään.

3.4.4. Maahanmuuttajataustaisten ja konfliktin kokeneiden nuorten voimavarat käyttöön

Konsultaatioihin osallistuneet maahanmuuttaja- ja pakolaistaustaiset nuoret kokivat, että heillä voisi olla erityisiä taitoja ja voimavaroja rauhan edistämiseen, sillä heillä on enemmän omakohtaisia kokemuksia rauhasta ja konflikteista lähtömaansa tapahtumien pohjalta. Konfliktin kokeneilla nuorilla on myös laajempi näkemys siitä, miten tärkeää rauha on, ja miten sitä pitää tavoitella ja tukea. Nuoret toivoivatkin enemmän keskustelua kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten nuorten välillä, jolloin voitaisiin jakaa erilaisia kokemuksia, malleja ja ideoita rauhan edistämisestä eri maissa ja kulttuureissa. Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla voi olla myös sellaisia yllirajaisia suhteita Suomen ja lähtömaan välillä, jotka voisivat hyödyttää konkreettista rauhanvälitystyötä esimerkiksi konfliktimaissa. Pakolais- ja maahanmuuttajataustaiset nuoret toivoivatkin, että heidät nähtäisiin positiivisella tavalla osana yhteiskuntaa eikä vain apua tarvitsevan roolissa tai riskissä radikalisoitua tai syrjäytyä. Nuorten mielestä on myös tärkeää pohtia, miten rauhaa ja sovintoa edistettäisiin Suomessa erilaisten ihmisryhmien välillä ja erityisesti vähemmistöjen ja kantaväestön kesken.

3.5. Kumppanuudet

Päätöslauselmassa korostetaan myös kumppanuuksien tärkeyttä. Hallitusten on luotava ja vahvistettava kumppanuuksia eri toimijoiden kanssa. Tämä saavutetaan lisäämällä poliittista, taloudellista, teknistä ja logistista tukea YK:n toimijoille, jotka edistävät rauhaa, kehitystä ja tasa-arvoa; noudattamalla suosituksia miten saada nuoret mukaan rauhan strategioiden kehittämiseen konfliktien aikana ja niiden jälkeen; saamalla paikalliset toimijat mukaan, ja valtuuttamalla paikallisia nuoria, perheitä, naisia ja eri yhteisöjen johtajia torjumaan ääriliikkeitä ja edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallistumista.

Nuorisojärjestöt ovat todella tärkeitä ja tukevat konkarit myös. Nuorten vähättely ja osaamisen kyseenalaistaminen sekä vanhanaikaiset rakenteet estävät osallistumista.

Mies, 22

3.5.1. Sukupolvien ylittävä yhteistyö

Nuorten merkityksellinen ja monialainen osallistuminen luo mahdollisuuksia uusien ideoiden ja tapojen kehittämiseen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi. Nuorten ideoita ja innovaatiota pitäisikin hyödyntää niin rauhanrakennus- ja päätöksentekoprosesseissa kuin muissa yhteiskuntaa muovaavissa päätöksissä. Nuorilla on myös kokemusasiantuntijuutta, jonka kautta pystytään parantamaan toimien vaikuttavuutta ja relevanttiutta. Nuoret näkevät vahvuutenaan uusien luovien ideoiden kehittämisen ja mahdollisuuden nähdä asiat tuoreesta näkökulmasta.

Kaiken tämän mahdollistamiseksi, nuoret tarvitsevat liittolaisia ja yhteistyökumppaneita, jotka tukevat nuorten osallistumista. Etenkin sukupolvien ylittävä tasavertainen yhteistyö voidaan nähdä kriittisenä nuorten näkemysten ja kokemusten esiin tuomiselle etenkin korkeammalla tasolla; nuorten näkemykset ja ideat yhdistettynä kokeneempien tekijöiden joskus laajempaan ymmärrykseen päätösten ja toimien vaikutuksesta johtavat parempaan ja relevantimpaan

päätöksentekoon. Mentorointi, tuki ja aktiivinen kuunteleminen tukevat nuorten osallistumisen vaikuttavuutta. Esimerkiksi naisten voimaannuttamiseen liittyvästä keskustelusta tutussa ”lean-in” – konseptista sekä vaikutusvaltaisten toimijoiden näkyvästi osoitetusta tuesta ja kannustuksesta nuorten äänelle ja teoille voidaan ammentaa myös nuorten osallistumisen vahvistamisessa. Kunnallisen- ja kansallisentason toimintaa ohjaavissa suunnitelmissa nuorten osallistuminen tulee sisällyttää niin että nuoret ovat edustettuna ja kuultuna kaikissa vaiheissa täysivaltaisina toimijoina eikä ainoastaan kuultuina kokemusasiantuntijoina.

3.5.2. Esteettömyys

Vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien esteettömyyteen on kiinnitettävä erityishuomiota. Esteiksi osallistumiselle voivat olla esimerkiksi sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, toimintakyky, etninen tausta, seksuaalinen suuntautuminen, kieli, kansalaisuus, maailmankatsomus, koulutus ja ammatti tai sosioekonominen tausta. Päätäjien, järjestöjen, koulujen ja muiden toimijoiden on vahvistettava keinoja ja toimintatapoja joilla mahdollistetaan erilaisista taustoista ja erilaisia kykyjä omaavien nuorten osallistuminen rauhan ja turvallisuuden edistämiseen.

Esimerkiksi konsultaatiossa maahanmuuttajataustaisten nuorten kanssa jo suunnitteluvaiheessa nousi huomionarvoiseksi kohdaksi kielellinen esteettömyys. Tämä edellytti selkokielistä ilmaisua ja asteittaista teemaan perehtymistä. Erilaisten valmiuksien huomioiminen tarkoittaa myös ajan antamista nuorten näkemysten herättelyyn sekä niiden ilmaisuun. Työskentely eritaustaisten nuorten kanssa vaatiikin viranomaisilta ja ammattilaisilta riittävää joustoa aikataulussa sekä työskentelytapojen monipuolistamista. Kuulemisprosessissa myös pyrittiin kuulemaan nuoria laaja-alaisesti tekemällä yhteistyötä järjestöjen kanssa, jotka työskentelevät vähemmistöryhmiin kuuluvien nuorten kanssa sekä etsivän nuorisotyön parissa.

Tämä on myös meidän maailma, meidän pitäisi saada päättää millainen se on.
Nainen, 17

3.5.3. Suomi rauhan ja turvallisuuden puolestapuhujana kansainvälisesti

Kuulemisprosessissa kuultiin myös nuorten näkemyksiä rauhan edistämisestä kansainvälisesti. Suomen vahvuuksina nousivat esiin tasa-arvon edistäminen, koulutus ja nuorten osallisuuden sekä demokratian tukeminen. Myös suomalainen diplomatia koettiin tehokkaaksi tavaksi edistää rauhaa maailmalla. Yhteys rauhan edistämiseksi kansainvälisesti ja Suomen turvallisuuteen tunnustetaan. Myös nuorisobarometrissa¹⁶ nuoret näkevät rauhan tärkeimpänä asiana mitä Suomen tulisi EU:ssa edistää. Suomessa jo olemassa olevia rakenteita nuorten roolin vahvistamiseen tulee tukea jatkossakin ja pyrkiä myös löytämään tapoja monipuolistaa suomalaisten nuorten pääsy mukaan kansainvälisiin prosesseihin. Tätä voidaan tehdä esimerkiksi tukemalla nuorisodelegaattiohjelmiä, rahoittamalla nuorten liikkuvuuteen tähtääviä ohjelmia sekä innovoimalla yhdessä nuorten kanssa uusia kansainvälisiä osallistumistapoja eritaustaisille nuorille.

¹⁶ Elina Pekkarinen & Sami Myllyniemi (toim). 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan Laidalla: Nuorisobarometri 2018.

4. Yleiset suositukset nuoret, rauha ja turvallisuus päätöslauselman eteenpäin viemiseksi

❖ *Nuorten osallistumisesta Suomen uusi flagship-tavoite*

Suomella on vahvaa kokemusta nuorten osallistumisesta päätöksentekoon, mistä Suomi voi olla ylpeä. Jo olemassa olevia rakenteita tulisi tukea, jotta nuorten osallistuminen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi olisi merkityksellistä ja monipuolista. Vaikka nuorten osallisuus kaippaa Suomessakin yhä kehittämistä, kannattaa Suomen nostaa osaamistaan esille myös kansainvälisesti.

❖ *Strateginen, sitova ja seurattava 2250-toimintaohjelma*

Suomi on ensimmäisenä maana maailmassa laatimassa kansallista toimintaohjelmaa. Toimintaohjelmassa tulee asettaa konkreettiset toimet ja mittarit päätöslauselman toimeenpanemiseksi. Toimintaohjelmalle tulee allokoida tarvittavat resurssit sekä nimetä vastuuministeriöt tavoitteiden toteutumiseksi. Toimintaohjelman täytäntöönpanon seurantaan varten tulee perustaa kansallinen hallintorajat ylittävä seurantaryhmä, jossa nuoret ovat keskeisesti mukana. Toimintaohjelman tulee olla seurattava ja hallintoa sitova.

❖ *Globaaliakansalaiskasvatusta koulutuksella ja tiedonvaihdoilla*

Koulutuksen on perustuttava riippumattomaan tutkimukseen ja vahvaan osaamiseen kaikkialla maailmassa. Laadukas, riippumattomaan tutkimukseen perustuva koulutus ja tieto antavat nuorille työkaluja väkivaltaisten ääriajattelun torjumiseen sekä ihmisoikeuksien ja demokratian edistämiseen. Rauhan edistäminen edellyttää myös (esimerkiksi) riittävän vahvoja osallisuus ja resilienssi taitoja. Edistetään Suomessa kansainvälisesti parhaaksi havaittujen globaalinkansalaiskasvatuksen työkalujen ja hankkeiden leviämistä. Globaaliakansalaiskasvatuksen (kuten rauhankasvatuksen, ihmisoikeuskasvatuksen ja demokratiakasvatuksen) roolia koulutuksessa tulisi vahvistaa entisestään niin opetuksessa kuin opettajien koulutuksessa. Globaaliakansalaiskasvatusta tekeville tahoille on myös kohdistettava riittävät resurssit.

❖ *Suomen on tuettava nuorten vuorovaikutusmahdollisuuksia kansallisesti ja kansainvälisesti*

Nuorten välistä ja sukupolvet ylittävää yhteistyötä ja kumppanuuksia on vahvistettava. Nuorten merkityksellinen ja monialainen osallistuminen luovat mahdollisuuksia uusien ideoiden ja tapojen kehittämiseen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi. Nuorten ideoita ja innovaatiota pitäisikin hyödyntää niin rauhanrakennus- ja päätöksentekoprosesseissa kuin muissa yhteiskuntaa muovaavissa päätöksissä. Suomen ja EU:n tulisi lisätä tukeaan EU:n ulkorajat ylittävälle vuorovaikutusmahdollisuuksille, esimerkiksi Euroopan lähialueiden kanssa.

❖ *Tukea nuorten ja nuorisoalan tekemälle rauhantyölle*

Nuorten ja nuorisoalan tekemälle rauhantyölle ohjattava enemmän resursseja ja rahoitusta. Suomen tulee tarjota enemmän tukea ja mahdollisuuksia nuorilta-nuorille tapahtuvalle rauhantyölle sekä rauhaa edistävälle nuorisotyölle Suomessa ja ulkomailla. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi priorisoimalla osa rauhanvälitykseen menevistä rahoista nuorisoteemaisille projekteille, joita myös nuorisjärjestöt saavat hakea. Myös nuorisjärjestöjen kykyä kartoittaa nuoret, rauha ja turvallisuus

teeman toteutumista jo olemassa olevassa toiminnassaan tulisi tukea.

❖ *Nuoret Suomen ulkopoliitiikan ytimeen*

Kestävää kehitystä ja rauhaa ei saavuteta ilman maailmanhistorian suurimman nuorten sukupolven vahvaa osallisuutta. Suomen kokemus nuorten osallistumisessa luo mahdollisuuksia nostaa nuoret yhdeksi Suomen ulko- ja kehityspoliitiikan painopisteistä, sekä ottaa nuorisoadustaja mukaan kaikkiin keskeisiin kansainvälisiin kokouksiin, muun muassa YK:ssa. Nuoret tulee ottaa mukaan heitä koskevien kehitysyhteistyöprojektien muotoiluun Tanskan mallin¹⁷ mukaisesti. Nuorten kuulemista tulee vahvistaa jatkamalla ulkoministeriön järjestämiä nuorten temaattisia pyöreän pöydän keskusteluja ulkoministerin ja ministeriön johdon kanssa.

❖ *Suomen on tuettava poliittisesti Nuoret, rauha ja turvallisuus -päätöslauselmaa kansainvälisillä areenoilla*

Suomen on tuettava Nuoret, rauha ja turvallisuus -päätöslauselmaa kaikilla keskeisillä kansainvälisillä areenoilla, kuten EU:ssa, Euroopan neuvostossa, ETYJ:ssä ja YK:ssa.

¹⁷ DANIDA. 2017. The World 2030. <http://amg.um.dk/en/policies-and-strategies/stategy-for-danish-development-cooperation/>

Liitteet

Liite 1: Rauhankysely

	Kysely rauhasta ja rauhantyöstä	Frågeformulär om fred och fredsarbete
	<p>Keräämme Suomessa asuvien ja suomalaisten nuorten ajatuksia rauhasta ja rauhan edistämisestä. Ulkoministeriö hyödyntää kyselyn tuloksia Suomen ensimmäisen Nuoret, Rauha ja Turvallisuus toimeenpanosuunnitelman laatimisessa. Kyselyn tulokset käsitellään anonymisti. Kyselyn on laatinut ulkoministeriön pyynnöstä Suomen 2250-verkosto.</p> <p>Haluamme selvittää miten nuoret voivat edistää rauhan ja turvallisuuden kysymyksiä omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa.</p> <p>Tarkoitamme rauhantyöllä hyvin monenlaista toimintaa tai tekoja rauhan eteen, sekä yksilön omaa maailmankuvaa. Kyse ei ole vain rauhanvälityksestä valtioiden välillä, vaan myös yksilöiden välillä olevasta rauhasta ja yhteydestä, niin kutsutusta arkipäivän rauhasta.</p> <p>Kysely on auki 15.2.2019 saakka. Vastausaika: 15 minuuttia.</p>	<p>Vi samlar tankar från unga bosatta i Finland om deras syn på fred och främjandet av fred. Utrikesministeriet använder formulärets svar i utformandet av Finlands första implementeringsplan för Unga, Fred och Säkerhet. Formulärets svar behandlas anonymt. Frågeformuläret är utformat av Finlands 2250-nätverk på begäran av utrikesministeriet.</p> <p>Vi vill få reda på hur unga kan främja frågorna om fred och säkerhet i sina egna liv och bredare i samhället.</p> <p>Med fredsarbete hänvisar vi till en mångfaldig verksamhet eller mångfaldiga handlingar för fred samt individens egna världsbild. Det är inte enbart fråga om fredsmedling mellan stater, men också om fred och kontakt mellan individer, så kallat ”vardagsfred”.</p> <p>Frågeformuläret är öppet tills 15.2.2019. Svarstid: 15 minuter.</p>
1	<ul style="list-style-type: none"> ● Ikä 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ålder
2	<ul style="list-style-type: none"> ● Sukupuoli <ul style="list-style-type: none"> ○ Mies ○ Nainen ○ Muu ○ En osaa kertoa ○ En halua kertoa 	<ul style="list-style-type: none"> ● Kön <ul style="list-style-type: none"> ○ Man ○ Kvinna ○ Övrig ○ Kan ej säga ○ Vill ej säga
3	<ul style="list-style-type: none"> ● Paikkakunta 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hemort
4	<ul style="list-style-type: none"> ● Mahdollinen taustataho/järjestö (esim. Tikkurilan lukio tai Eurooppanuoret) 	<ul style="list-style-type: none"> ● Möjlig bakgrundsorganisation (t.ex. Tölö gymnasium eller Europaunga)
5	<ul style="list-style-type: none"> ● Mitä sinulle tarkoittaa rauha Suomessa? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vad betyder fred i Finland för dig?
6	<ul style="list-style-type: none"> ● Millaiset asiat tai teot mielestäsi edistävät rauhaa Suomessa? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hurdana saker eller gärningar ser du att främjar fred i Finland?
7	<ul style="list-style-type: none"> ● Mitä tekoja tai asioita itse edistät tai haluaisit edistää? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vilka gärningar eller saker gör du själv eller skulle vilja göra själv?
8	<ul style="list-style-type: none"> ● Koetko arjessasi asioita, jotka vaikuttavat turvallisuuden tunteeseesi vahvistavasti? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Upplever du saker i din vardag som påverkar din känsla om säkerheten på ett stärkande sätt?
9	<ul style="list-style-type: none"> ● Koetko arjessasi asioita, jotka vaikuttavat turvallisuuden tunteeseesi heikentävästi? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Upplever du saker i din vardag som påverkar din känsla om säkerheten på ett försvagande sätt?
10	<ul style="list-style-type: none"> ● Mitä mielestäsi pitäisi tehdä, jotta turvallisuuden tunteesi paranisi? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vad tycker du att borde göras, att din säkerhetskänsla skulle bli bättre?
11	<ul style="list-style-type: none"> ● Keneltä toivoisit konkreettisia tekoja turvallisuuden tunteesi parantamiseksi? <ul style="list-style-type: none"> ○ Poliitikoilta 	<ul style="list-style-type: none"> ● Från vem önskar du konkreta åtgärder för att förbättra din säkerhetskänsla? <ul style="list-style-type: none"> ○ Politiker

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Viranomaisilta (esim. poliisi) ○ Kansalaisjärjestöiltä ○ Muilta nuorilta ○ Aktivisteilta 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Myndigheter (t.ex. polisen) ○ Medborgarorganisationer ○ Övriga ungdomar ○ Aktivister
12	<ul style="list-style-type: none"> ● Miten mielestäsi nuoret voivat ennaltaehkäistä ääriryhmiin liittymistä? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hur ser du att unga kunde förebygga anslutningarna till extremgrupper?
13	<ul style="list-style-type: none"> ● Miten mielestäsi nuoret jotka ovat olleet mukana ääriryhmissä saataisiin takaisin yhteiskuntaan? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hur ser du att unga som varit med i extremgrupper kunde fås tillbaka i samhället?
14	<ul style="list-style-type: none"> ● Millaisena näet omat mahdollisuutesi osallistua rauhaa edistävään työhön? Rauhaa edistävä työ voi olla esimerkiksi kansainvälinen rauhaneuvottelu, koulussa järjestetty kiusaamisen vastainen kampanja ja kaikkea siltä väliltä. 1 Ei mitään mahdollisuutta osallistua 5 Erinomaiset mahdollisuudet osallistua 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hur upplever du dina egna möjligheter att delta i arbete som främjar fred? Arbete som främjar fred kan vara till exempel internationella fredsförhandlingar, en antimobbningskampanj i skolan eller allt emellan dessa. 1 Inga möjligheter att delta 5 Mycket bra möjligheter att delta
15	<ul style="list-style-type: none"> ● Estääkö jokin asia sinua osallistumista rauhaa edistävään työhön? Esimerkki: ”En tiedä asuinpaikkakuntani mahdollisuuksista.” 	<ul style="list-style-type: none"> ● Står något i vägen för ditt eget deltagande i arbete som främjar fred? Exempel: ”Jag vet inte om möjligheterna på min egen hemort.”
16	<ul style="list-style-type: none"> ● Millaista rauhaa edistävää työtä haluaisit Suomen tulevaisuudessa tekevän kotimaassa tai ulkomailla? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Hurdant arbete som främjar fred skulle du vilja se att Finland gör i hemlandet eller utomlands i framtiden?
17	<ul style="list-style-type: none"> ● Koetko voitavasi osallistua päätöksentekoon omaa elämääsi koskevissa asioissa? Esimerkiksi: koulussa, paikallishallinnossa tai kansallisella tasolla? 1 Heikot tai olemattomat mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon 5 Erinomaiset mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon 	<ul style="list-style-type: none"> ● Känner du att du kan delta i beslutsfattandet om skare som berör ditt eget liv? Exempelvis: i skolan, lokalförvaltningen eller på nationella nivån? 1 Svaga eller inga möjligheter att delta i beslutsfattandet 5 Utmärkta möjligheter att delta i beslutsfattandet
18	<ul style="list-style-type: none"> ● Mitkä asiat edesauttavat tai estävät nuoria osallistumasta päätöksentekoon? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Vilka saker främjar eller förhindrar unga från att delta i beslutsfattandet?
19	<ul style="list-style-type: none"> ● Koetko, että on tiettyjä ryhmiä, joille osallistuminen päätöksentekoon on erityisen rajoitettua? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Känner du att vissa grupper har speciellt begränsade möjligheter att delta i beslutsfattandet?
20	<ul style="list-style-type: none"> ● Mitä muuta haluaisit kertoa meille tai mitä unohdimme sinulta kysyä? 	<ul style="list-style-type: none"> ● Finns det annat du vill berätta åt oss eller som vi glömt fråga?

Liite 2: Lista järjestöistä ja verkostoista joita pyydettiin jakamaan rauhankyselyä omille kohderyhmilleen

2250-verkosto

Aseistakieltäytyjäliitto

Aseman Lapset ry - Stationens barn rf

Ekumeeniset nuoret

EYP - Finland ry

Finlands Svenska Skolungdomsförbund (FSS) rf

Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta

Invalidiliitto ry - Invalidförbundet rf

Itä-Suomen Yliopiston Ylioppilaskunta

Kehittämiskeskus Opinkirjo

Keskustan Opiskelijaliitto ry KOL

Kirkkohallitus

Kokoomuksen Nuorten Liitto ry

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ry - Samlingspartiets Studerandeförbund Tuhatkunta rf

KVT ry

Kynnys ry

Lammin lukio

Lapin Yliopiston Ylioppilaskunta

Lennonit, CMI:n nuorisoverkosto

Lähetysseura

Magma Akademi 2018 (ruotsinkielisen ajatushautomo Magman vaikuttamiskurssi)

Music Against Drugs ry

Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys

Nuoret Muslimit ry

Nuori Kirkko ry

Nuorten Agenda 2030 -ryhmä

Nuorten mielenterveysseura – Yeesi ry

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry - Undervisningssektorns Fackorganisation

Ortodoksisten nuorten liitto

Plan International Suomi

Punainen kortti rasismille

Romaninuorten neuvosto

Romano Missio ry

Sadankomitean rauhanlähettiläät

Sateenvarjo ry

Seta ry

Sosialidemokraattiset Nuoret ry - Socialdemokratisk Ungdom rf

Sosialidemokraattiset Opiskelijat ry - Socialdemokratiska Studerande rf

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry

Suomen Keskustanuoret ry - Finlands Centerungdomen rf

Suomen Lukiolaisten Liitto ry - Finlands Gymnasistsförbund rf

Suomen Nuorisokeskusyhdistys ry - Ungdomscentrerna i Finland r.f.
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry
Suomen Opiskelija-Allianssi ry - OSKU ry
Suomen Opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry - Finlands studerandekårers förbund – SAMOK rf
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry - Räddningbranschens Centralorganisation i Finland rf
Suomen Punainen Risti - Finlands Röda Kors
Suomen Romaniyhdistys ry
Suomen Saamelaisnuoret ry
Suomen Setlementtiliitto ry
Suomen Somalia-verkosto
Suomen YK-liitto
Suomen YK-nuoret ja jäsenjärjestöt
Suomen Ylioppilaskuntien Liitto SYL ry - Finlands studentkårers förbund rf
Svenska Studerandes Intresseförening rf
Taksvärkki ry - Dagsverke rf
Tampereen Yliopiston Ylioppilaskunta
Turun Yliopiston Ylioppilaskunta
Vaasan Yliopiston Ylioppilaskunta
VAMLAS ry
Varusmiesliitto - Beväringsförbundet
Vihreiden Nuorten ja Opiskelijoiden liitto (ViNO) ry
Yhteiset lapsemme ry

Liite 3: Konsultaatiot

#	Päiväys	Järjestäjä(t)	Yhteistyössä	Kaupunki	Osallistujat
1	28.9.2018	Changemaker, YK-Nuoret, Kölvi-toiminta		Helsinki / Tampere	30 hlö
2	13.10.2018	Rauhankasvatus-instituutti, Sadankomitea, Anti-racism forum		Helsinki	13 hlö
3	4.12.2018	Demo finland, Keskustanuoret, Demarinuoret		Helsinki	5 hlö
4	7.2.2019	Allianssi ry	R3 - maahanmuuttajien tuki ry (Maahanmuuttajataustaisten nuorten naisten ilta)	Vantaa	2 hlö
5	12.2.2019	Allianssi ry	Ivalon lukio	Ivalo	12 hlö
6	13.2.2019	Demo finland, Keskustanuoret, Demarinuoret		Helsinki	5 hlö
7	14.2.2019	Allianssi ry	Nuorten Tampere (Monitoimitalo 13, nuorisopalveluiden toimintakeskus)	Tampere	7 hlö
8	15.2.2019	Allianssi ry	Helsingin Nuorisoneuvosto	Helsinki	5 hlö
9	18.2.2019	Allianssi ry	Aseman lapset (Walkers toiminta - etsivänuorisotyö)	Oulu	12 hlö (haastatteluja)
10	22.2.2019 & 12.2.2019	Allianssi ry	Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto	Helsinki & Ivalo	2 hlö (haastattelu)
11	27.2.2019	Jyväskylän YK-yhdistys, YK-nuoret	Monikulttuurisuuskeskus Gloria	Jyväskylä	13 hlö
12	18.3.2019	Allianssi ry	R3 - maahanmuuttajien tuki ry (Romaninuorten ilta)	Vantaa	10 hlö